

Manna en Kwakkels

Zeven praktische overdenkingen over het voedsel in de woestijn

door: Kris Tavernier

Exodus 16

Graag wil ik enkele praktische toepassingen maken vanuit Exodus 16 voor ons geloofsleven. In dat hoofdstuk gaat het over het manna en de kwakkels die de Heer gaf aan zijn volk. Het volk Israël was in de woestijn en voor hun dagelijks voedsel waren ze afhankelijk van Hem. Ze moesten hun voedsel verwachten van boven, uit de hemel.

Ook wij zijn als pelgrims op deze aarde, die als een woestijn is voor ons geestelijk leven. Er is in die woestijn niets dat ons nieuwe leven kan voeden. We moeten kijken naar de hemel en daar ons geestelijk voedsel vinden in de persoon van de Heer Jezus Christus, vanuit zijn woord, geopenbaard door de Heilige Geest. Met betrekking tot het geestelijk voedsel dat wij nodig hebben tijdens onze pelgrimsreis hier op aarde, gaat het erom dat wij Hem beter leren kennen en meer worden zoals Hij. Laten wij daarom eten!

Eten wij voedsel voor de oude natuur, dan gaat die zich manifesteren. Voeden wij de nieuwe natuur, dan gaan we die zien bloeien en meer van de Heer Jezus Christus in ons leven verwerkelijkt zien. Want als u zich voedt met de Heer Jezus Christus, gaat u ook meer lijken op *Hem*. Ons geestelijk leven moet gevoed worden en dat heeft alles te maken met het onderhouden van onze relatie met de Heer Jezus Christus en de Vader (vgl. Joh. 17:3), o.a. door het lezen van de bijbel en het gebed. Voedt u uw geestelijk leven, of is het wat aan het wegwijnen?

Het mooie van het geestelijk leven is dat het nooit helemaal afsterft. Een vonk kan het weer doen ontvlammen. Heeft uw geestelijk leven een vonk nodig? Geef dan opnieuw aandacht aan uw gebedsleven, aan uw bijbellezen, en belijdt het voor God.

1. Overleven

De Israëlieten waren zo'n zes weken onderweg toen het gemopper om voedsel begon (Ex. 16:1-3). De voedselvoorraden die ze mee hadden genomen uit Egypte waren nu uitgeput. De angst sloeg hen om het hart. Ze waren in de woestijn, kregen honger en hadden geen eten meer. Zouden ze nu sterven van de honger? Ze hadden voedsel nodig, want anders zouden ze doodgaan. Zo is dat, zonder eten ga je dood. Met ons geestelijk leven is het net zo, als het niet gevoed wordt gaat het als het ware dood. Met 'dood' bedoel ik dan dat het langzaam wegwijnt tot het haast onzichtbaar wordt. Dan kunt u haast niet meer merken aan iemand of die nu al dan niet een christen is. Hij wordt dan een *vleselijk* christen, wel wedergeboren en gered maar in de praktijk levend naar de oude mens. Iemand die geestelijk voedsel tot zich neemt, verandert in positieve zin: zijn nieuwe natuur wordt gevoed en kan zich daardoor ontwikkelen. Wie het geestelijk voedsel achterwege laat, dreigt te veranderen in negatieve zin: zijn oude natuur is gretig om de kop op te steken. Er is een gezegde dat luidt: "u bent wat u eet". Het betekent dat *uiterlijk* zichtbaar wordt wat u *innerlijk* tot u neemt.

2. 's Morgens en 's avonds

De Israëlieten kregen 's morgens manna en 's avonds vlees (Ex. 16:8-12). Het is goed om de dag te beginnen met God en te eindigen met God. In de Psalmen vinden wij een morgenlied (Ps. 3), en een avondlied (Ps. 4). Hierin ligt een aanwijzing om op te staan met God en te gaan slapen met God. Psalm 5 is dan nog weer een morgengebed; 's morgens hebben wij het extra nodig om ons goed met God te onderhouden, om zijn weg (vs. 9) voor de dag die voor ons ligt te kunnen gaan en ons te wapenen tegen allerlei verleidingen die dagelijks op ons afkomen (lees Ef. 6:11-20).

De Heer Jezus Zelf vond het belangrijk om de dag te starten met God (vgl. Marc. 1:35). In Exodus 29:38-46 lezen we dat er dagelijks een morgen- en een avondoffer bereid werd. Elke morgen, wanneer een Israëliet opstond, kon hij de rook van het morgenoffer zien. Dat deed hem denken aan de God, die hem uit Egypte verlost had (vs. 46). Elke avond, voor hij ging slapen, kon hij opnieuw denken aan zijn God door het zien van de rook van het avondoffer. Hij hoefde slechts in de richting van de tabernakel te kijken. De dichter

van Psalm 119 richtte zich eveneens in het bijzonder op deze twee momenten, 's morgens en 's avonds, tot God (vs. 147-148). In dit alles ligt toch op z'n minst een hint om op te staan met God en te gaan slapen met God, door gebed, door te lezen in de bijbel, door een overdenking van een scheurkalender te lezen, enz. Dit alles lijkt aan te geven wat wij minimaal nodig hebben om onze relatie met God te onderhouden. Als u het nog niet gewoon bent om zowel 's morgens als 's avonds geestelijk voedsel tot u te nemen, wilt u er dan nu niet mee beginnen? Hoe gaat u dat praktisch waar maken?

3. Brood en vlees

God bood de Israëlieten brood (manna) en vlees (kwakkels) aan om te eten. Ook wij moeten zowel het makkelijk eetbare brood eten als het moeilijker eetbare vlees om volwassen gelovigen te worden (vgl. Heb. 5:11-6:3). Met 'makkelijk eetbaar' bedoel ik niet minder mooi of belangrijk dan 'moeilijker eetbaar'. Alles van God is *mooi* en *belangrijk*! We mogen echter niet blijven bij de melk; kinderen blijven ook niet bij de melk, maar er komt vast voedsel bij. We hebben vast voedsel nodig om geestelijk te groeien naar volwassenheid (vgl. 1 Kor. 3:2). Dat is wat het *zoonschap* van God meer inhoudt dan het *kindschap* van God. Een zoon is ook een kind, maar hij leeft bovendien mee met de gedachten van zijn vader, omdat hij hem beter kent. U eet toch ook van beide soorten voedsel?

4. Ieder, elke dag, naar ieders behoefte

De Israëlieten mochten zoveel manna rapen als ze nodig hadden, niet minder en niet meer (Ex. 16:4, 16-18). Ook hierin zit een praktische les. Eten wij *voldoende*? Eten wij niet *teveel*? Het gaat hier over het voedsel dat we nodig hebben om onze relatie met God te onderhouden. Dan heeft ieder van ons zijn dagelijkse portie nodig.

Bij de eerste vraag begrijpt u meteen wat ik bedoel: neemt u elke dag voldoende tijd om uzelf geestelijk te voeden? We kunnen niet teren op wat we gisteren of vorige week aan tijd met God doorgebracht hebben. We hebben het elke dag *opnieuw* nodig om onze relatie met God te onderhouden. Anders gaat onze relatie erop achteruit. Het is wel mogelijk om een tijdje te overleven op een minimum rantsoen, maar dat wreekt zich toch. Als u te weinig zou eten en ondervoed zou raken, dan wordt u zwak, gaat uw energie erop achteruit, wordt u vatbaarder voor ziekten, enz.

Met het geestelijk leven is het net zo. Zet het geestelijk voedsel op een minimum en de aftakeling van uw geestelijk leven begint. Een Israëliet die geen manna of kwakkels ging rapen, zou al spoedig verzwakken en het reizen door de woestijn zou te zwaar worden. We

hebben geestelijk voedsel nodig om onze reis hier beneden goed door te komen. Wordt onze pelgrimsreis moeilijk, dan is Hij het voedsel dat we nodig hebben. Zien op Hem geeft ons kracht en houdt ons staande (vgl. Hebr. 12:3).

De tweede vraag moet misschien wel wat verduidelijkt worden. Het manna dat *teveel* verzameld werd en gespaard werd tot de volgende dag, was bedorven door de wormen en het stonk. U kunt vandaag niet rapen voor vandaag én morgen. Elke dag opnieuw moet u uw nodige portie verzamelen. U kunt vandaag toch ook geen twee porties aan tafel eten, zodat u morgen niet hoeft te eten? Om onze relatie met de Heer te onderhouden moeten we dagelijks op zoek naar voedsel. Misschien verwacht u er morgen niet aan toe te komen en denkt u: Dan verzamel ik vandaag wat meer. Het gaat echter verloren, het volstaat niet voor morgen.

U kunt wel wat meer kennis verzameld hebben, maar uw relatie met God is daardoor niet dubbel (voor twee dagen) gevoed. Het geestelijk leven van de christen bestaat niet in het verzamelen van theorie, maar in het praktisch uitleven van wat we geleerd hebben. Al zouden we op één dag theorie verzamelen voor tien dagen, dan wordt het opgeblazen kennis (1 Kor. 8:1). Het leren van de Heer Jezus moet de *praktijk* van ons leven veranderen, en niet een bibliotheek aan kennis over Hem in ons hoofd worden. Als we bijvoorbeeld leren dat de Heer Jezus liefdevol was voor de mensen om Hem heen, maar dit ons niet liefdevoller maakt voor onze naasten, dan is het slechts sluimerende kennis. Het beter leren kennen van Jezus Christus moet ons hart vervullen en de praktijk van elke dag beïnvloeden en veranderen. Ook al eet u vandaag meer dan u op kunt, als u daarna enkele weken niet meer eet, dan bent u over een maand dood.

Het omgekeerde is ook waar. Als u beseft dat u een tijd geen geestelijk voedsel tot u hebt genomen, dan kunt u die tijd niet meer inhalen. Verloren tijd kan niet teruggedraaid worden. De Israëliet die gisteren geen manna of kwakkels had geraapt, kon vandaag het manna of de kwakkels van gisteren niet meer gaan zoeken, want het was weg. Als u een periode achter de rug hebt zonder geestelijk voedsel, dan moet u nu opnieuw gaan eten. Opnieuw gaan leren van Hem, uw hart met Hem vullen en worden zoals Hij. Het is belangrijker regelmatig, dagelijks te eten dan u af en toe te *overeten*.

5. Buiten en binnen de legerplaats

Een volgende toepassing betreft de plaats waar het voedsel gevonden werd. Die plaats is verschillend voor het brood en het vlees. De kwakkels werden gevangen *in het kamp*, het manna werd geraapt *rond het kamp* (Ex. 16:13-15). Als we de legerplaats vergelijken met de gemeente, dan betekent het dat we zowel in de

gemeente (gezaamenlijk) als buiten de gemeente (individueel) geestelijk voedsel tot ons moeten nemen.

De nadruk ligt nu niet op het soort voedsel, maar op de plaats waar het voedsel gevonden wordt. In onze eigen tijd met de Heer vinden we voedsel en in onze gemeenschappelijke tijd, in de gemeente, met de Heer is voedsel te vinden. Maakt u tijd alleen vrij om voedsel te vinden? Komt u ook samen met andere gelovigen om gevoed te worden?

6. De tentgenoten

In de eerste plaats verzamelde elke Israëliet eten voor zichzelf, daar hebben we het al over gehad. In het voorgaande perikoop hebben we gezien dat er ook een gemeenschappelijk verzamelen van voedsel is, we hebben dat toegepast op de gemeentelijke samenkomst. In Exodus 16:16 staat vervolgens nog dat iemand ook kon inzamelen voor zijn tentgenoten. Daarmee zal hoogst waarschijnlijk bedoeld zijn op de zwakkeren zoals de kleine kinderen en de zieken in het gezin, dus degenen die niet in staat waren om zichzelf van voedsel te voorzien.

Hierin ligt een volgende toepassing. Er zijn, jammer genoeg, mensen die niet in staat blijken om geestelijk voedsel te verzamelen. De redenen daarvoor mogen divers zijn. Jong bekeerde gelovigen moeten gevoed worden met Gods Woord, tot ze in staat zijn om zelf geestelijk voedsel te verzamelen. Te vaak heb ik gezien dat pas bekeerde mensen in de gemeente 'gedropt' worden, terwijl er niemand is die zich echt bekommert om de vraag of ze ook geestelijk gevoed worden. Er zijn ook gelovigen, hoe het ook mag komen, die er nooit aan toe lijken te komen om zich geestelijk te voeden. Wat de redenen ook zijn, het gaat erom dat mensen hongerig blijven zitten en niet gevoed raken. Toch hebben ook die mensen het geestelijk voedsel broodnodig. In Exodus 16 zien we deze aanwijzing die ervoor zorgde dat iedereen gevoed werd, ook wie het zelf niet kon verzamelen. Verzamelt u ook voedsel voor dezen? Het verzamelen van geestelijk voedsel voor anderen is iets wat door de Heer Jezus geprezen wordt (Matt. 24:45-47).

7. De dauwlaag en de zon

's Morgens was er een dauwlaag over het manna, waardoor de Israëlieten het niet konden zien of vinden. Pas wanneer de dauwlaag weg was, lag het manna open en bloot (Ex. 16:14). Wanneer de zon opkwam smolt het manna en het verdween (vs. 21).

Bij deze twee gegevens, *dauw* en *zon*, kunnen we denken aan belemmeringen die er kunnen zijn om het geestelijk voedsel te vinden. Er kunnen dingen in ons leven zijn waardoor we het geestelijk voedsel dat we

nodig hebben, niet kunnen zien of vinden. Het is er wel, zoals het manna onder de dauwlaag lag, en toch kunnen we het maar niet zien. Gods trouw is er echter: het manna ligt er. Als we het niet kunnen vinden, dan moeten we onszelf onderzoeken en Gods hulp vragen. We kunnen ons teleurgesteld voelen en de waanidee hebben dat God er niet is voor ons. We kunnen boos zijn en daardoor missen wat God ons geeft. We kunnen geestelijk lui zijn en onszelf verwonderen dat het geestelijk voedsel niet meteen kant en klaar in onze mond valt. We kunnen wettisch denken en daardoor blind zijn voor het geestelijk voedsel.

Mag ik van dit laatste een voorbeeld geven uit mijn eigen leven? Ik was ertoe gekomen om te denken dat een man bijbelstudie *moet* doen, *moet* spreken op zondagmorgen, en nog wat van die '*moetjes*'. Ik ben een christen en dus *moet* ik dit en *moet* ik dat, zo dacht ik. Ik zat elke dag aan mijn bureau en wilde studeren over de liefde van Christus. Ongelooflijk maar waar, ik vond niets en als ik al iets vond dan zei het mij niets. De bijbel staat er vol van, maar hoewel ik uren achter mijn bureau doorbracht had ik nog niets gezien van de liefde van Christus. Dit ging enkele dagen door. Ik werd nukkig en raakte gefrustreerd.

Op een dag kwam ik vermoed en teleurgesteld achter mijn bureau vandaan. Mijn vrouw had het al dagen te verduren gehad en wilde dat ik nu eindelijk eens alles aan haar vertelde. Met horten en stoten vertelde ik haar over mijn situatie en vroeg waarom God niets aan mij wilde laten zien. Ze antwoordde iets in de zin van: "Je bent wettisch bezig en denkt dat je van alles moet, stop daar nu maar eens mee". Ze had gelijk, nu zag ik het ook in. Ik barste in huilen uit, want op dat moment zag ik de liefde van God. Ik *moet niet*, ik heb het *voorrecht* om Gods Woord te lezen en te bestuderen. We hebben samen gebeden, ik heb het beleden en we zijn samen naar het bos gegaan om te wandelen. Mijn hart was vol van de liefde van God. De dauwlaag, wettisch denken, was weg.

Een andere dauwlaag kan hoogmoed zijn. Ook daar heb ik een persoonlijk voorbeeld van. Ik werd geconfronteerd met occultisme. Daar wist ik niets van, ik had er geen kennis van en geen ervaring mee. Ik snelde naar de boekwinkel en kocht enkele boeken die ik in een mum van tijd doornam. Ik dacht zoiets als: Wanneer ik er genoeg over studeer, kan ik het wel aan. Ik werd echter niet gerustgesteld door te studeren, maar lag daarentegen 's nachts uren wakker. Ik heb een week lang bitter weinig geslapen. Ik bad om rust en om kracht. Niets. Tot ik opeens het licht zag en besepte: Ik kan het nooit aan, maar de Heer Jezus wel en Hij heeft reeds gezegevierd. Hij is de Overwinnaar, Hij voert de strijd. De volgende nacht sliep ik goed. De dauwlaag (mijn hoogmoed) was weg. Het geestelijk voedsel dat eronder lag, was de Heer Jezus Christus te zien (niet enkel theoretisch) als de zegevierende Overwinnaar.

Er kunnen echter ook dingen zijn waardoor het geestelijk voedsel *verdwijnt*. Denk maar aan *zonde*. We voelen Gods brandende oordeel hangen over dat wat niet pluis is in ons leven. We zijn beschaamd dat we

gefaald hebben. We kunnen en durven geen geestelijk voedsel gaan zoeken, want als we de Heer Jezus zien, dan is daar die zonde die eerst opgeruimd moet worden. We vinden het oneerbiedig om nu maar weer meteen naar God toe te gaan, we beelden ons in dat het beter is er maar wat tijd overheen te laten gaan en stoppen ermee om ons geestelijk te voeden. Dit is nu precies het omgekeerde van wat wij zouden moeten doen: naar God toegaan, de zonde belijden en ons opnieuw voeden met zijn geestelijk voedsel! Dit zijn

waandenkbeelden, want we kunnen niet verder zolang die zonde daar staat. Doen we dat toch, dan komen we in een schijnheilig straatje terecht waarin we vroeg of laat ontmaskerd worden. Wanneer we de zonde echter belijden en de brandende zon gaat onder, dan geeft God de kwartels en de volgende morgen weer het manna, enz. Beste lezer, bespeurt u een dauwlaag of een brandende zon? Ga dan naar de Heer Jezus Christus, breng het bij het kruis en voed u opnieuw met Hem.

Oorsprong: [KT 16-11-2006](#)

© Oude Sporen 2007